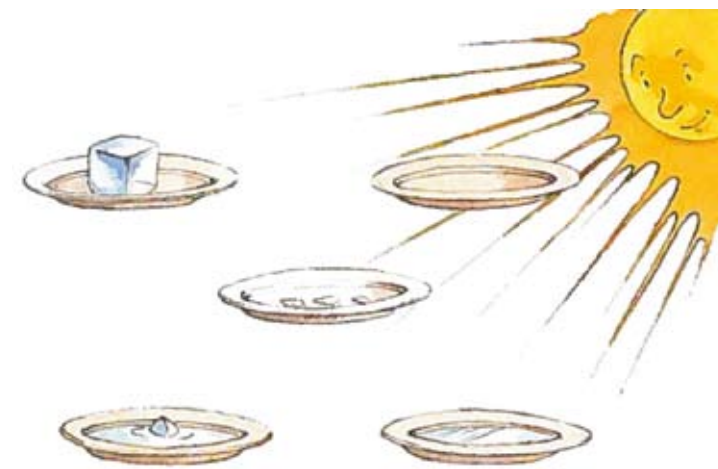

Koks būna vanduo?

Atsukime čiaupą – bėga vanduo. Jis yra **skystas**. Kai vanduo sušąla, jis tampa ledu. Ledas yra **kietas**. Jei lėkštelėje paliksim truputį vandens, jis per dieną ar dvi dings – išgaruos.

Jeigu lėkštelę padėsime prieš saulę ar kaip nors kitaip pašildysime, jis dar greičiau išgaruos. Vanduo niekur nedingo, tik tapo garais ir išsisklaidė ore, kuris mus supa. Tai **dujinis** vanduo.

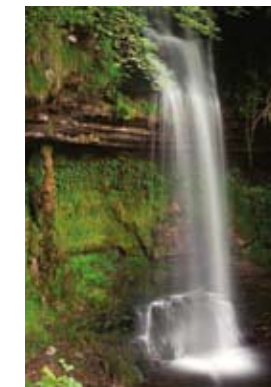
- Prie kokios vandens būsenos (skystos, kietos, dujinės) priskirsite sniegą, šerkšną?
- Gal pastebėjote, kad kartais po lietaus žemė garuoja. Kodėl taip atsitinka?

Pagalvokite, kurios būsenos (kietos, skystos, dujinės) vanduo yra lengviausias, kurios sunkiausias?

- Ledo gabalėlį įdėkite į stiklinę su vandeniu. Ką pastebite?
- Paimkite du vienodus ledo kubelius. Juos sudėkite į lėkšteles. Vieną lėkštelę su ledu laikykite ant stalo, kitą padėkite ant palangės (jeigu saulėta diena) arba pakiškite po staline lempa. Per kiek laiko ledukai ištirps?

Įsižiūrėkite į nuotraukas. Kokios vandens būsenos čia užfiksuotos?

- Užvirę vandens, įpilkite jo į puodelį ir uždenkite lėkštele. Po kelių minučių lėkštelę nukelkite. Ką ant jos pastebite? Kodėl taip atsitiko?
- *Šlapia nosinė išdžiūvo...* Pateikite daugiau pavyzdžių, kai vieną vandens būvį keičia kitas.

Ar susimąstėte, kaip atsiranda upė? Jeigu upė prasideda kalnuose, ją dažnai sudaro tirpstančio ledo, kuris dengia kalnų viršūnes, vanduo. Kur nėra kalnų, upės prasideda pelkėse, išteka iš ežerų. Tokia nedidelė upelė vis plėtėja, į ją įsilieja kiti upeliai. Plačioje ir gilioje, upėje gali plaukioti net laivai. Galiausiai upė įsilieja į jūrą. Jūros vanduo nuolat garuoja. Smulkiausi vandens lašeliai kyla į viršų. Jie sudaro debesis. Vėjas debesis gena į sausumą. Ten vanduo lietaus ar sniego pavidalu vėl krenta ant žemės. Ją drėkina, papildo ežerus ir upes.

Kuo skiriasi šios upės?

Skaityti malonu

1. Įsiklausykite, koks gamtos reiškiny „slepiasi“ eilėraštyje?

Violeta Palčinskaitė
LIETUČIO PASAKA

Kas ten trepsi, kas ten šoka,
Kas ten vaikščioja po stogą?

Ci-ku ca-ku, tu-ku tu-ku,
Daug žydrų lietaus nykštukų.

Ilgos plonos jų kojytės,
Žydro stiklo kepurytės.

Ci-ku ca-ku, tu-ku tu-ku,
Žydro stiklo jų batukai.

O kiekvienas rankoj neša
Po apvalų žydrą lašą.

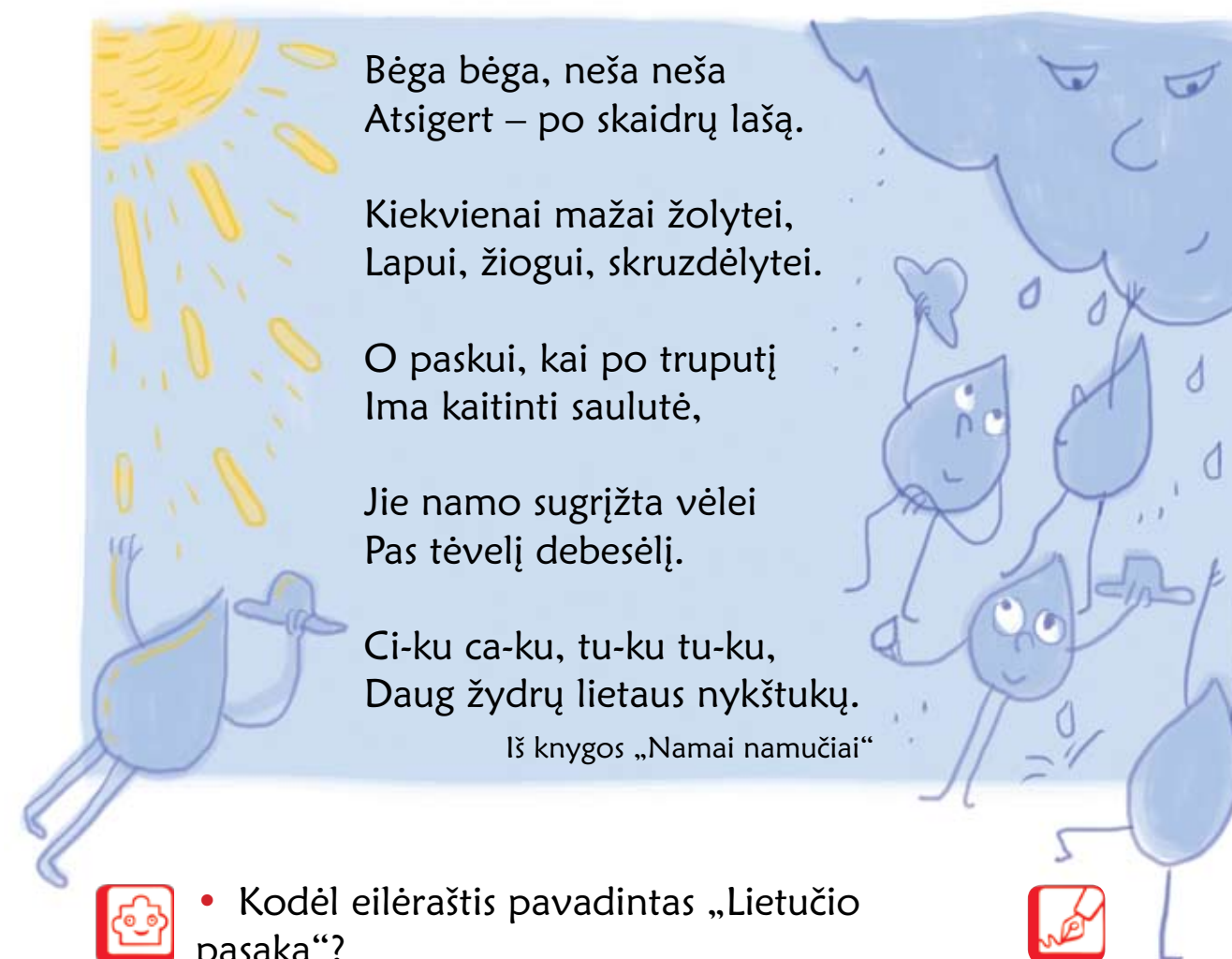
Ci-ku ca-ku, tu-ku tu-ku,
Daug lietučio sviedinukų.

Kuo greičiau į lysvę žalią,
Pas plaštakę, pas gėlelę.

Ci-ku ca-ku, tu-ku tu-ku,
Skuba daug lietaus nykštukų.

trep
si
neša
kepurytės

Bėga bėga, neša neša
Atsigert – po skaidrų lašą.

Kiekvienai mažai žolytei,
Lapui, žiogui, skruzdėlytei.

O paskui, kai po truputį
Ima kaitinti saulutė,

Jie namo sugrįžta vėlei
Pas tėvelį debesėlį.

Ci-ku ca-ku, tu-ku tu-ku,
Daug žydrų lietaus nykštukų.

Iš knygos „Namai namučiai“

- Kodėl eilėraštis pavadintas „Lietučio pasaka“?
- Kokiais garsais jūs vaizduotumėte lietų?
O liūtį? Šiltą vasarinį lietutį?
- Aptarkite, kaip supratote eilėraščio žodžius:
 - lietučio sviedinukai,
 - jie namo sugrįžta vėlei / pas tėvelį debesėlį.

vėlei
gėlę
gėlelę

2. Prisiminkite, ką žinote apie vandens ciklą gamtoje. Kaip jis atskleistas šiame eilėraštyje?

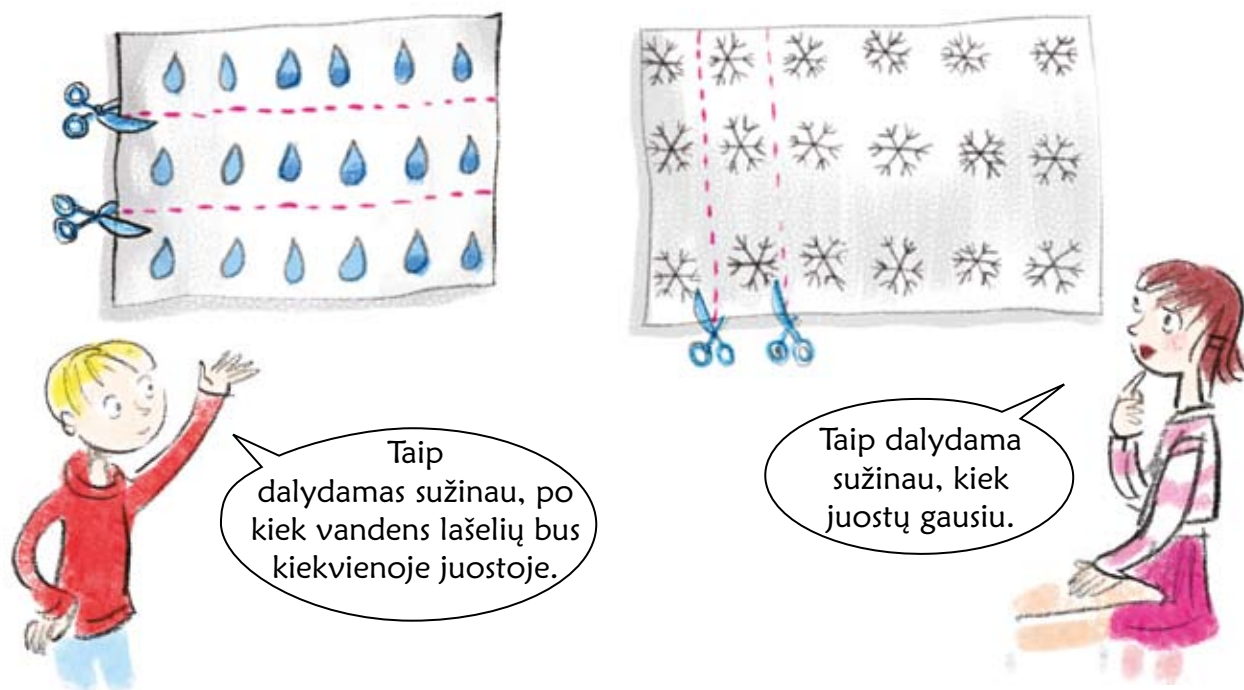
3. Iliustruokite eilėraštį.

4. Aptarkite, ar jūs mėgstate skaityti laisvalaikio? Kokias knygas tada renkatės?

Dalijame į lygias dalis ir po lygiai

1. Paaiškinkite, kaip dalijo Rokas ir kaip Ieva? Kuris iš jų dalijo į 3 lygias dalis, o kuris po 3?

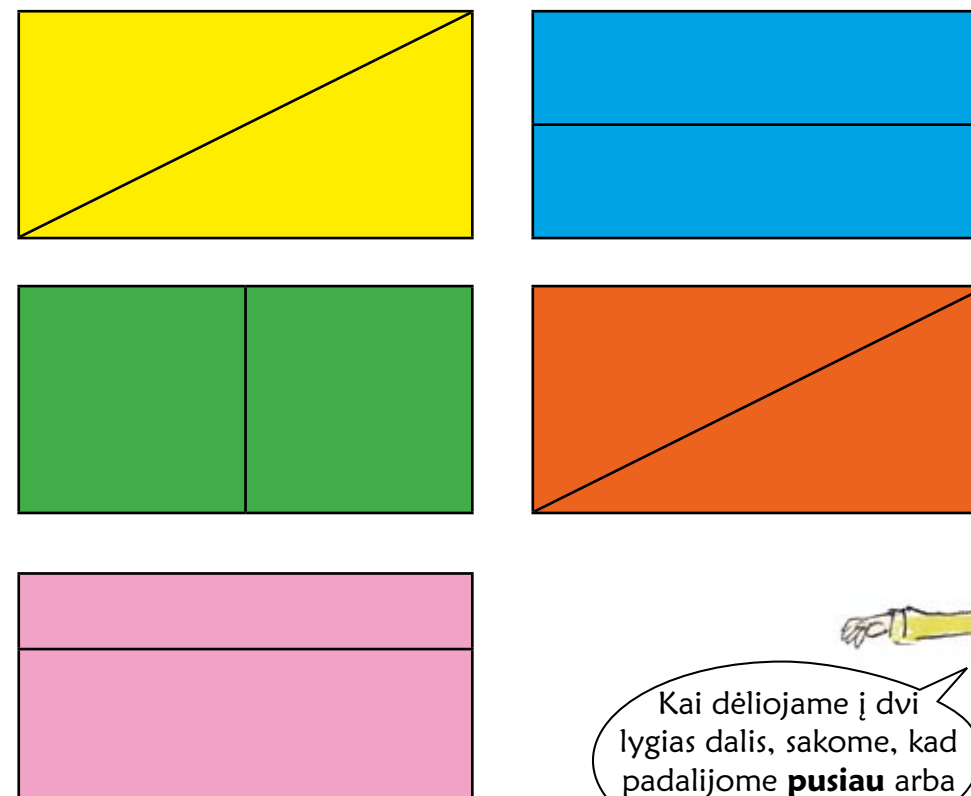

2. Ką sužinos Kristina ir ką Mykolas?

3. Rūta 15 l vandens supilstė į 5 stiklainius po lygiai, o Mindaugas tiek pat vandens pilstė į kibirėlius po 5 l į kiekvieną. Ką galite sužinoti?

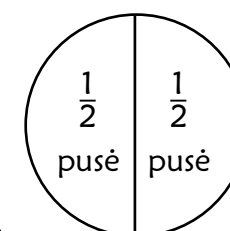
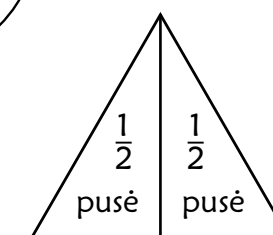
4. Į kiek dalių padalytas kiekvienas stačiakampis? Kurie iš jų padalyti į dvi lygias dalis?

Kiekvieną tokią dalį vadiname **pusė**. Matematiškai ją galime užrašyti taip: $\text{pusė} = \frac{1}{2}$.

Kai dėliojame į dvi lygias dalis, sakome, kad padalijome **pusiau** arba **per pusę**.

$\frac{1}{2}$ skaitome **viena antroji** arba **pusė**

- 12 cm juostelę padalykite pusiau. Į kiek lygių dalių dalijote? Kokio ilgio juosteles gavote? Užrašykite atitinkamą veiksmą.
- 10 kubelių pasidalykite su draugu pusiau. Į kiek lygių dalių dalijote? Po kiek kubelių gavote? Užrašykite atitinkamą veiksmą.
- Nusibraižykite 8 langelių dydžio stačiakampį ir $\frac{1}{2}$ visų langelių nuspalvinkite. Kiek langelių nuspalvinote? Kiek liko nenuspalvinta? Užrašykite atitinkamą veiksmą.

Lesson Forty Five: A Water Drop

1. Look and think.

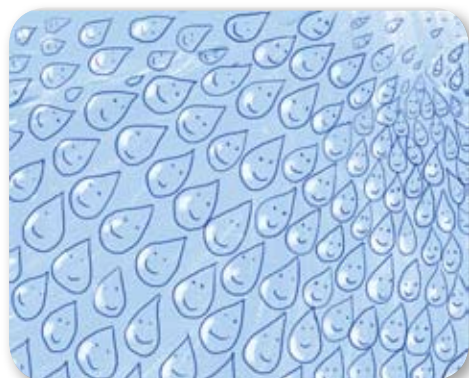
2. Listen and read. How big is it?

tiny

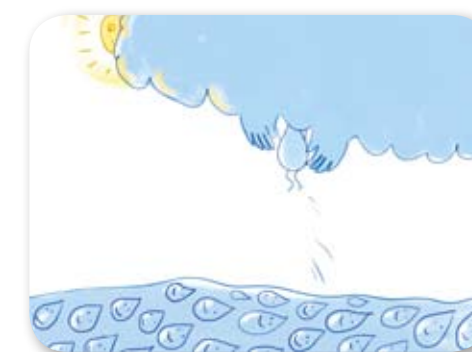
small

big

huge

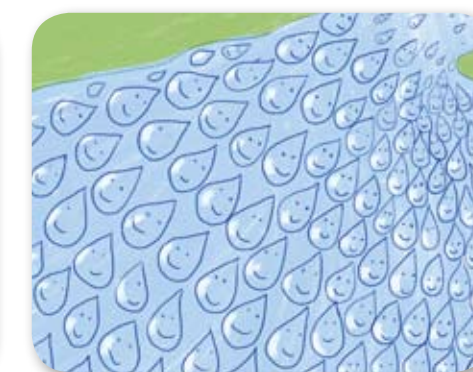
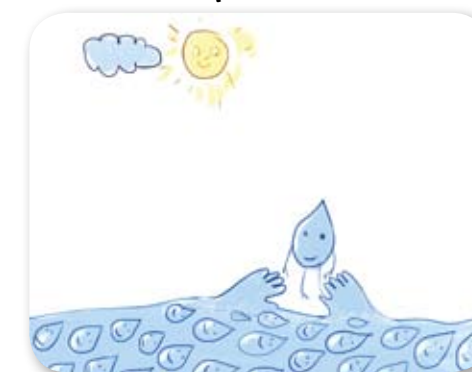

A ... water drop lives with its brothers and sisters in the ... ocean. It likes the sun and jumps up.

a drop
to drop

A ... cloud catches the water drop. The cloud drops the water drop on land.

A **small** river catches the water drop. The water drop runs back to its sisters and brothers in the **huge** ocean.

3. Play. Can I cross your river, Mr Crocodile?

Mr Crocodile
Mrs Crocodile

Išmokome

Pasakyti, kokio dydžio yra daiktai:
tiny, small, big, huge

Vanduo – tai gyvybė

Kartu su tėvais arba mokytoja aplankykite muziejų ar dailės galeriją. Jei tam nėra galimybės – tiks ir meno albumai. Paieškokite paveikslų, kuriuose vaizduojamas vanduo – upė, jūra, ežeras, krioklys ir t. t. Patyrinėkite, kaip tai atlikta: kokios vandens spalvos ir linijos.

Jums prireiks: piešimo popieriaus, spalvotų pieštukų.

Išsirinkite po penkis patikusius meno kūrinius apie vandenį. Bloknotėlyje užsirašykite, kas juos sukūrė: dailininkų vardus ir pavardes. Kada tai buvo? Paveikslus keliais sakiniais aprašykite, papasakokite, ką juose matote. Labiausiai patikusį persipieškite sau – nusikopijuokite.

Ivanas Aivazovskis. *Devintoji banga*

- Kokią jūrą pavaizdavo dailininkas?
- Kaip manote, kodėl paveikslas pavadintas būtent taip?
- Kokios spalvos yra saulės apšviestas vanduo?

1 savaitė

Ar buvo nors vienas paveikslas, kuris patiko beveik visiems jūsų klasės draugams? Kuo jis ypatingas? Kas ir kada jį sukūrė? Jis pieštas, tapytas ar lietas akvarele?

Vanduo – tai gyvybė

Tekanti muzika

173 174

Išmokite japonų dainą. Pritarkite jai varpeliais, trikampėliais.

AME AME

Ame ame, fure fure,
Kaasanga. (2 k.)
Pitči pitči, čapu čapu,
Ran ran ran! (2 k.)

Aš girdžiu, kaip man į skėtį
Beldžiasi lietus. (2 k.)
Pitči pitči, čapu čapu,
Ran ran ran! (2 k.)

176

Pagal lietaus įrašą sukurkite lašelių muziką. Naudokite toninių instrumentų (ksilofonų, metalofonų) c, d, e, g, a garsus.

177

Pažaiskite žaidimą. Klasėje išrikiuokite įvairius skambančius daiktus. Visi užsimerkę sėdi nusiukę nuo daiktų ir dainuoja dainelę. Vienas vaikas pagroja dviem daiktais ir prašo kurio nors draugo atspėti, kurie daiktai skambėjo.

Taki tiki taki tik,
Krentantys lašai aplink.
Užsimerk ir pasakyk,
Kur nukrito tak ir tik.

Muzika, kaip ir vanduo, gali tekėti.

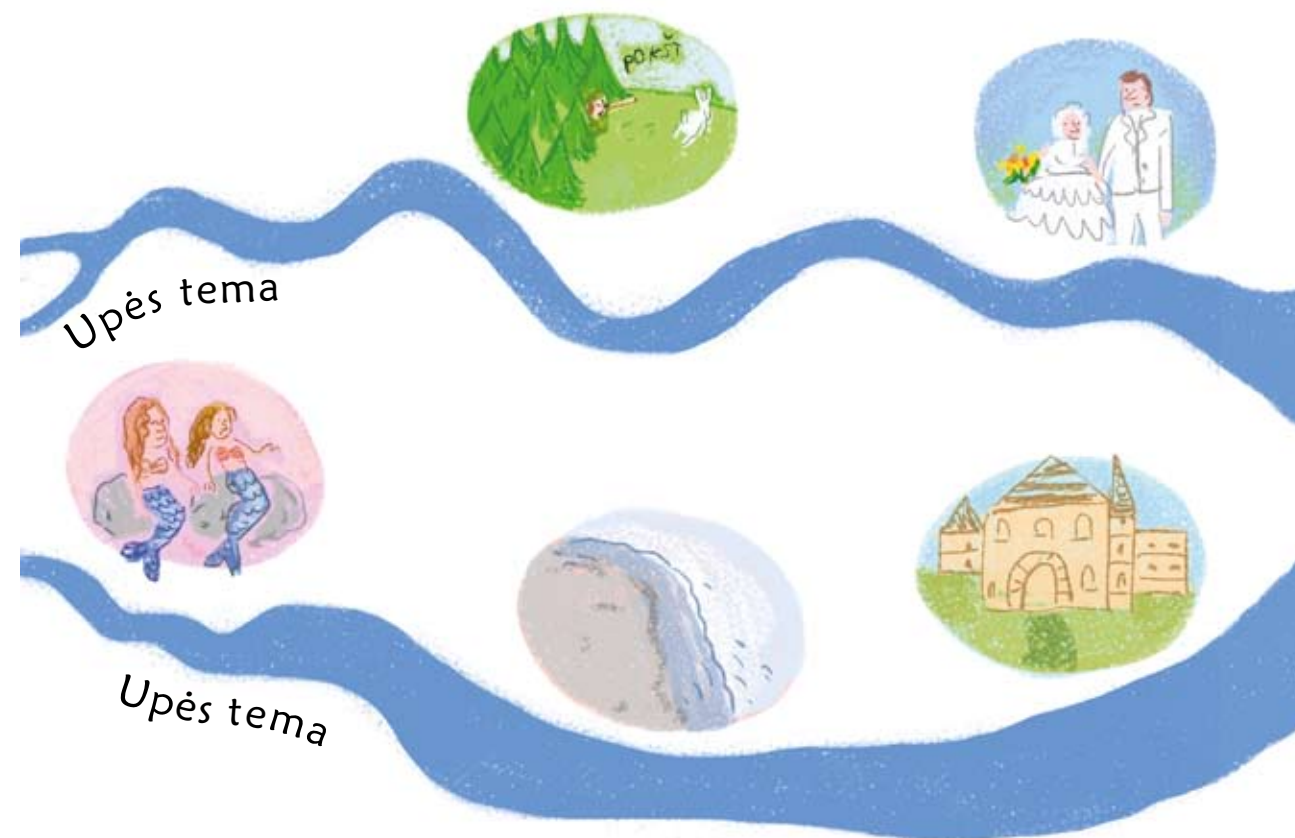
Čekų kompozitorius Bedržičas Smetana sukūrė simfoninę poemą „Vltava“. Vltava – tai upė, tekanti per Čekiją. Muzikos autorius pasakoja:

„Upė Vltava susidaro iš dviejų mažų upelių ir teka per miškus ir pievas, per kaimą, kuriame vyksta vestuvės. Per pilnatį ant jos krantų šoka undinės, o viršuje stūkso didingi pilių griuvėsiai. Vltava nusileidžia kriokliais ir išplatėjusi įteka į didelį miestą Prahą. Praplaukusi aukštąją pilį ji nutolsta link kitos šalies, kur vėliau įtekės į kitą upę – Elbę.“

178

Klausydamiesi muzikos keliaukite kartu su upe.

Upės tema

Šokio judesių tekėjimas ir bangavimas

Judesiai gali tekėti kaip upelio vanduo, gali banguoti kaip jūros bangos. Gali lengvai kilti į viršų kaip garai arba kristi žemyn kaip lietaus lašai. Ir gali veržtis aukštyn kaip fontanas.

Atlikite judesius, kaip pavaizduota piešinyje, grupėmis sugalvokite savo judesių, išreiškiančių tekėjimą ir bangavimą.

Grupėmis sukurkite judesių seką, kuri atspindėtų pasirinktą judėjimo kelią ir kryptį.

Ko aš trokštu?

Jau žinome, kad be maisto žmogus gali išgyventi porą savaitių, o be vandens – kur kas trumpiau. Kai žmogus labai nori gerti, sakoma, kad jį kankina troškulys. Apie troškulį žmonės kalba ne vien norėdami gerti. Pavyzdžiui, kai sakoma „žinių troškulys“, tai reiškia, kad labai norima, siekiama žinių. Galima trokšti, arba labai norėti, ir kitų pačių įvairiausių dalykų.

Šią pamoką pasikalbėkime apie savo troškimus. Bet iš pradžių pasiūrėkime, ko trokšta Rokas, Ieva ir jų klasės draugai.

Kristina turi vieną labai didelį troškimą – kad jos broliukas nesirgtų, būtų linksmas.

Tado didžiausias troškimas – kad tėtis grįžtų iš Airijos ir niekad daugiau nebeišvažiuotų.

Ieva labai trokšta, kad gimtadienio proga mama jai padovanotų dar kokį nors gyvūnėlį.

Mykolas trokšta perskaityti naują knygą apie indėnus, tik bibliotekoje jos vis negrąžina kitas skaitytojas.

Rokas šią minutę labiausiai trokšta išbėgti į kiemą žaisti futbolo. Pro langą girdisi kieme spardančių kamuolių berniukų balsai, o jis turi ruošti pamokas.

Mija Marija labai trokšta aplankyti Keitę ir Tedą Londone. Ji labai jų pasiilgo ir vis klausinėja mamos apie būsimą kelionę.

- Kurie iš šių vaikų troškimų jums atrodo svarbūs, rimti, o kurie galbūt kelia šypsena ir net neverti vadintis troškimais?
- Pagalvokite, koks yra jūsų didžiausias troškimas. Papasakokite apie jį draugams.
- Kartais atsiranda galimybė padėti išsipildyti kieno nors – draugo ar artimo žmogaus – troškimui. Ar jums yra tekę ką nors padaryti, kad kito žmogaus troškimas išsipildytų? Jeigu teko, papasakokite apie tai plačiau.
- Paklauskite, kokie yra didžiausi jūsų šeimos narių troškimai. Užsirašykite savo ir jų didžiausius norus. Pasižymėkite šių užrašų datą. Praėjus kiek laiko galėsite savo užrašus perskaityti ir įsitikinti, ar troškimai išsipildė.